

REPLIK

I Sagen BS-39136/2023-KBH

Foreningen Far og
Landsformand Jesper Lohse

Fruebjergvej 3
2100 København Ø

(begge ved advokat Matti Taul Korpela)

("Foreningen Far" eller "Sagsøger")

mod

Social-, Bolig- og Ældreministeriet

Holmens Kanal 22
1060 København K

og

Statsministeriet

Prins Jørgens Gård 11
1218 København K

(begge ved Advokat Sune Fugleholm)

("de Sagsøgte")

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Påstande	3
1.	Sagsfremstilling	5
1.1	Introduktion.....	5
1.2	Det faktuelle og statistiske grundlag.....	6
1.3	Det overordnede juridiske grundlag.....	9
1.4	De konkrete områder.....	10
2.	Anbringender	21
2.1	Overordnet vedr. sagsøgers påstande, retlig interesse og søgsmålskompetence ...	21
2.2	Overordnede anbringender til støtte for de nedlagte påstande.....	21
3.	Processuelle bemærkninger og anbringender	23
3.1	Henvisning af sagen til Landsretten.....	23
3.2	Syn og skøn.....	23
4.	Bevisførelse	23
5.	Bilag	24

Påstande

Sagsøger har præciseret påstandene og nedlægger følgende påstande (nummereret):

1. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Forældreansvarsloven §§ 17, § 18 og § 18a, CPR-lovens § 8, Folkeskolelovens § 36, stk. 3., § 1, stk. 1., nr. 2 i BEK nr 1056 af 31/05/2021, § 1, stk. 2 i BEK nr 959 af 14/06/2022, Retsplejelovens § 325, stk. 5, Børnebidragslovens § 13, stk. 2., Lov om individuel boligstøtte (LBKG 2021-02-12 nr. 229) § 7, stk. 3, Børnebidragslovens § 14, stk. 2., Børnebidragslovens § 15, stk. 1., Børnebidragslovens § 19, stk. 1., Dagtilbudsloven § 2, stk. 2., Børn- og Ungeydelsesloven § 4, stk. 2., nr. 2, Børn- og Ungeydelsesloven § 4, stk. 10, 1. pkt., § 31 i LBKG nr. 2433 af 14/12/2021, SU-lovens § 14, stk. 1, Barselslovens § 21b Bekendtgørelse om ret til barselsdagpenge § 8, stk. 1., nr. 2, Servicelovens 109, stk. 1., Forældreansvarsloven § 29B, subsidiært én eller flere af disse bestemmelser, er i strid med ligestillingsloven.
2. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Familieretshusets praksis i behandling af tvister om bopæl og samvær er i strid med ligestillingsloven.

Forskel imellem Bopæl og Samværsforældre:

3. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Forældreansvarsloven §§ 17, § 18 og § 18a, subsidiært en eller flere af disse bestemmelser, er ugyldige, subsidiært retligt uvirksomme.
4. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at CPR-lovens § 8 er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom.
5. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Folkeskolelovens § 36, stk. 3 er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom for så vidt angår begrænsningen af det frie valg til bopælskommunen.
6. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at § 1, stk. 1., nr. 2 i BEK nr 1056 af 31/05/2021 om lægevalg, er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom for så vidt angår sætningen *"Har forældrene fælles forældremyndighed, men hver sin bopæl, har barnet samme læge som den forælder, hvor barnet er bopælsregistreret uanset om lægen eller klinikken har lukket for tilgang"*
7. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at § 1, stk. 2 i BEK nr 959 af 14/06/2022 om tandlægevalg, er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom for så vidt angår sætningen *"I tilfælde af flytning mellem kommuner påhviler ansvaret for færdiggørelse den ny bopælskommune."*
8. De sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Retsplejelovens § 325, stk. 5 om forhøjelse af indtægtsgrænse for hvert hjemmeboende barn, er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom.
9. De sagsøgte tilpligtes at anerkende, at kapitel 3.1.1. og pkt. 5.7. i Vejledning om Familierettens behandling af forældreansvarssager er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom.

Ikke samme adgang til støtte i forbindelse med Voldsofre

10. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Servicelovens 109, stk. 1., er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom, for så vidt angår begrænsningen af at støtte alene gives "kvinder".

11. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Forældreansvarslovens § 29b er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom, for så vidt angår begrænsningen af at muligheden for at forhindre samværsanmodninger alene kan anvendes af kvinder, jf. Serviceloven § 109, stk. 1.

Velfærdsydelser:

12. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Børnebidragslovens § 13, stk. 2., er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom, for så vidt angår udvidet pligt til at betale tilskud for den forælder, der har mindst samvær med barnet.
13. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Børnetilskudsloven § 3 er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom, for så vidt angår henvisningen til Børnetilskudsloven § 2, stk. 1, nr. 2.
14. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Lov om individuel boligstøtte (LBKG 2021-02-12 nr. 229) § 7, stk. 3 er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom (boligstøtte for bopælsforælder).
15. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at § 31 i LBKG nr. 2433 af 14/12/2021 er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom (ekstra uddannelsestilskud for bopælsforældre)
16. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at SU-lovens § 14, stk. 1 er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom, for så vidt angår sætningen "Den uddannelsessøgende, der er enlig forsørger, får dog efter ansøgning ekstra uddannelsesstøtte i indtil 12 måneder" (udvidet uddannelsesstøtte for bopælsforældre).
17. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Børnebidragslovens § 14, stk. 2., er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom (Uddannelsesbidrag).
18. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Børnebidragslovens § 15, stk. 1., er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom (konfirmationsbidrag).
19. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Børnebidragslovens § 19, stk. 1., er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom (Dåbsbidrag).
20. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Dagtilbudsloven § 2, stk. 2., er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom, for så vidt angår ret til tilskud for den forælder der har størst tilknytning og udelukkelse af tilskud for den anden forælder.
21. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Dagtilbudsloven § 71, er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom, for så vidt angår begrænsningen af tilskud fra/til tilbud i "opholdskommunen".
22. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Børn- og Ungeydelsesloven § 4, stk. 2., nr. 2, subsidiært en eller flere af disse bestemmelser, er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom.
23. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Børn- og Ungeydelsesloven § 4, stk. 10, 1. pkt. er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom.

Barsels- og Fædreorlov:

24. De Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Barselslovens § 21b, stk. 1, jf. § 21, stk. 1., er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom, for så vidt angår begrænsningen ved, at udvidet barselsdagpenge alene gælder for bopælsforælderen.
25. De sagsøgte tilpligtes at anerkende, at Bekendtgørelse om ret til barselsdagpenge § 8, stk. 1., nr. 2, er ugyldig, subsidiært retligt uvirksom, for så vidt angår bopælsforælders fortrinsstillede ret til barsel i tilfælde af uenighed.

1. Sagsfremstilling

1.1 Introduktion

Nærværende sag er anlagt af Foreningen Far, der er en interesseorganisation grundlagt i 1977, der har til formål at repræsentere børn, fædre og bedsteforældres interesser samt forældre af begge køn med fælles forældreskab. Foreningen er fædrenes pendant til Mødrehjælpen.

Sagen er anlagt imod Social-, Bolig og Ældreministeriet, der administrerer og er ressortministerium for familielovgivning og sociale ydelser, uagtet at visse af de overordnede love formelt henhører under øvrige ministerier. Familieretshuset hører under Social-, Bolig og Ældreministeriet. Sagen er desuden anlagt imod Statsministeriet, der besidder den overordnede administration af det danske lovarbejde.

Sagen er anlagt med henblik på at tage et opgør med en lovgivning og praksis omkring samspillet imellem fraskilte kvinder og fraskilte mænd, der ifølge flere eksperter er problematisk ud fra et ligestillings synspunkt. Dette finder også rod i befolkningen, der ifølge en holdningsundersøgelse 2022 gengivet i Mette Bisgaard, Vibeke Lehmann Nielsen og Mogens Jin Pedersens bog "Køn og Uligheder i samværsager" (præsentation fremlægges som **bilag 8**) mener, at fraskilte mænds rettigheder i forhold til samkvem med deres børn udgør det næststørste ligestillingsproblem i Danmark (44% af de udspurgte).

Det er ikke et nyt problem for de Sagsøgte, selvom omfanget af problematikken ud fra et juridisk lovmæssigt synspunkt næppe er kendt af den brede offentlighed, simpelt hen fordi de Sagsøgte ikke har lavet statistik, der synliggør, hvordan mødre og fædre behandles eller forskelsbehandles i den danske børnelovgivning.

Foreningen Far har bedt den offentlige forvaltning om at lave statistik og har subsidiært bedt om aktindsigt i sagerne, således at man kunne danne sit eget overblik. Den offentlige forvaltning har ikke lavet statistik og har afvist aktindsigt begrundet i det store arbejde, der ville være forbundet med dette.

Foreningen Far begyndte i stedet for ca. 10 år siden at indsamle cases og har årligt lavet egne undersøgelser og udgivet egne rapporter, der tilsammen udgør et omfattende statistisk grundlag, der entydigt viser, at der i alle dele af den danske familielovgivning sker en betydelig forskelsbehandling baseret på, om man er kvinde eller mand.

Som interesseorganisation har Foreningen Far forsøgt at gøre den offentlige og den politiske forvaltning opmærksom på deres konklusioner og de problemstillinger, der findes i den danske lovgivning, med henblik på at lave lovgivningen grundlæggende om, så den giver mænd og kvinder de samme rettigheder på de områder, hvor der ikke findes åbenbare kønsmæssige og biologiske årsager til, at der er en saglig forskelsbehandling.

Formålet med nærværende sagsanlæg er netop at opnå, at lovgivningen og praksis ændres, så der ikke sker en usaglig forskelsbehandling baseret på køn.

Den offentlige forvaltning har indført flere tiltag, der reducerer forskelsbehandlingen, hvor det primære tiltag er, at man blev pålagt at indføre fædreorlov, men der findes foreløbigt ikke politisk prioritet eller interesse for, at man laver de fornødne ændringer til lovgivningen.

Da forskelsbehandlingen ér åbenbar – og efter Foreningens Fars opfattelse usaglig og i visse tilfælde i strid med Danmarks internationale forpligtelser – er nærværende sag nødvendiggjort.

1.2 Det faktuelle og statistiske grundlag

1.2.1 Barnets interesse

Med ændringen af Forældreansvarsloven i 2018 (LBKG 2018-11-07 nr. 1256) optog man en ny § 1:

”I alle forhold, som er omfattet af denne lov, skal hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse komme i første række”.

Bestemmelsen gentager princippet fra Artikel 3 i FN’s børnekonvention om, at barnets bedste skal være det bestemmende udgangspunkt i såvel lovgivningen og praksis.

Hvad der er det bedste for barnet, er der forsket meget i, og hvor det tidligere var opfattelsen, at det kunne være skadeligt for barnet at være væk fra dets moder (såkaldt *”Monotropy”*), er der i dag bred enighed blandt forskerne om, at det bedste for børn med forældre, der ikke lever sammen, er *”Equal status parents”*, dvs. en samværs- og bopælsordning, hvor barnet ser forældrene lige meget og har lige forhold.

Én af de fremtrædende forskere er Richard A. Warshak, der bl.a. står bag et studie i American Psychological Association fra 2014; *”Social Science And Parenting Plans for Young Children”* (**bilag 9**), som er tiltrådt støttende af mere end 110 internationale forskere. Et repræsentativt udsnit af rapportens konklusioner er bl.a. s. 26:

”Just as we encourage parents in intact families to share care of their children, we believe that the social science evidence on the development of healthy parent-child relationships and the long-term benefits of healthy parent-child relationships, supports the view that shared parenting should be the norm for parenting plans for children of all ages, including very young children”

...

"In general the results of the studies reviewed in this document are favorable to parenting plans that more evenly balance young children's time between two homes. Child developmental theory and data show that babies normally form attachments to both parents and that a parent's absence for long periods of time jeopardizes the security of these attachments. Evidence regarding the amount of parenting time in intact families and regarding the impact of daycare demonstrates that spending half time with infants and toddlers is more than sufficient to support children's needs. Thus, to maximize children's chances of having good and secure relationships with each parent, we encourage both parents to maximize the time they spend with their children. Parents have no reason to worry if they share parenting time up to 50/50 when this is compatible with the logistics of each parent's schedule".

Og yderligere på s. 28:

"Our recommendations apply in normal circumstances, for most children with most parents. The existence of parents with major deficits in how they care for their children, such as parents who neglect or abuse their children, and those from whom children would need protection and distance even in intact families, should not dictate policy for the majority of children being raised by parents who live apart from each other. Also, our recommendations apply to children who have relationships with both parents. If a child has a relationship with one parent and no prior relationship with the other parent, or a peripheral, at best, relationship, different plans will serve the goal of building the relationship versus strengthening and maintaining an existing relationship".

--

Forskningens udgangspunkt er altså, at det bedste for barnet er, at der findes et ligeværdigt forhold til og samvær med begge forældre, hvilket følgelig – ifølge Forældreansvarslovens § 1 og FN Børnekonventions Artikel 3 – også burde være det juridiske udgangspunkt i den danske børnelovgivning og praksis.

At det ikke forholder sig sådan, er der næppe velbegrundet tvivl om.

1.2.2 Forholdet imellem kvinder og mænd i samfundet:

En del af forskellen imellem mænd og kvinder har historisk kunne begrundes i traditionelle familieforhold, hvor manden generelt set i højere grad har været den primære forsørger med højere løn og beskæftigelsesfrekvens, og hvor der generelt har været flere kvinder, der har haft lavere beskæftigelsesfrekvens.

Ved et kig på samfunds- og ligestillingsstatistikkerne for de seneste 10-20 år kan der konstateres en samfundsmæssig (om end ikke helt) udligning af forskellene imellem mænd og kvinder på arbejdsmarkedet.

Forskellen imellem bopælsforældre i 2012 var forskellen på beskæftigelsesfrekvensen for enlige forsørgere (mand/kvinde) på 5,2%, og ved seneste måling i 2022 var den faldet med 38% på 10 år til 3,2% (**bilag 10**)

I forhold til løngabet er der også sket en positiv udvikling, hvor løngabet i 2012 på 14,7% er faldet med 17% på 10 år til 12,2% i seneste måling i 2022 (**bilag 11**). Hvor der tidligere var markant flere mænd, der tog en lang videregående uddannelse, er

der nu markant flere kvinder, der tager en lang videregående uddannelse og så fremdeles.

På trods af udviklingen i samfundet og på trods af Forældreansvarsloven, der blev introduceret i 2007, er der ikke sket nævneværdig forskel i forholdet imellem kvinder, der er bopælsforældre, og mænd, der er bopælsforældre, der i dag er på samme niveau som i 1981.

De seneste 10 års udvikling fremlægges som **bilag 12** og er illustreret i det følgende:

	2013		2023	
Enlig mor	195044		190184	
Mor og partner	81622		57944	
I alt:	276.666,00	86,9%	248.128,00	85,7%
Enlig far	28596		30257	
Enlig far og partner	13021		11283	
I alt:	41617	13,1%	41.540,00	14,3%
		Forskel:		Forskel:
I alt:	318.283,00	73,8%	289.668,00	71,3%

1.2.3 Forholdet imellem kvinder og mænd i familiesager:

Ud fra Forældreansvarsloven og den nugældende forskning vil det klare udgangspunkt være, at det er i barnets tarv, at der er lige bopæl og samvær imellem forældrene.

I de tilfælde, hvor forældrene ikke er enige, skal sagen behandles af Familieretshuset under Social-, Bolig- og Ældreministeriet, der er forpligtet til at foretage et individuelt skøn, der er uafhængig af parternes køn.

Med tanke på lovens og forskningens udgangspunkt måtte det forventes, at et sådan individuelt skøn ville falde nogenlunde lige ud til fordel for kvinder og mænd, men det er ikke tilfældet.

Faktisk viser de foreliggende statistikker og Foreningen Fars case study, at sagerne stort set altid falder ud til fordel for kvinden. Foreningen Far har rent faktisk fortsat til gode at se en afgørelse, hvor en mand har fået tildelt 7/7-ordning mod kvindens indsigelse i Familieretshuset.

Som bilag fremlægges Børnerådets indblik (**bilag 13**), Foreningen Fars forældreundersøgelse 2013 (**bilag 14**), forældreundersøgelse 2017 (**bilag 15**), forældreundersøgelse 2020 (**bilag 16**), forældreundersøgelse 2020 (Ventetider) (**bilag 17**) og forældreundersøgelse 2023 (**bilag 18**). Undersøgelserne er baseret på et repræsentativt antal udspurgte, der i 2023 var 1200.

Af bilag 18 kan det bl.a. lægges til grund, at kun 9,44% af de adspurgte havde delt bopæl, og kun 5,76% havde bopæl alene. Hele 84,80% af de adspurgte havde ikke bopæl, hvilket er i overensstemmelse med Danmarks Statistiks tal (bilag 12).

Det kan yderligere lægges til grund, at kun 9,6% af mændene har en 7/7-ordning eller derover, på trods af at 68,08% af de forespurgte ønskede dette.

Også i forhold til forældremyndighed kan det lægges til grund, at sagerne typisk vil falde ud til fordel for kvinden, idet kun 1,25% af de adspurgte havde eneforældremyndighed, hvorimod det samme tal for kvinderne var 23,71%.

Ud fra bilag 12-18 kan det lægges til grund, at der findes en objektiv betydelig forskel imellem mænd og kvinder på familie- og børneområdet, som ikke kan begrundes i saglige hensyn.

Årsagen til den store forskel kan – ifølge Foreningen Far og de udspurgte – findes i en forskelsbehandling i lovgivningen, der uomtvisteligt tilgodeser kvinder fremfor mænd samt en forskelsbehandling i Familierettens praksis, der også her ses at tilgodeser kvinderne fremfor mændene.

1.3 Det overordnede juridiske grundlag – Dansk børne- og familielovgivning i lyset af national og international lovgivning

Danmark har anerkendt FN Børnekonventionen, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder og har vedtaget ligestillingslovgivning bl.a. som følge af EU-regler.

I dansk lovgivning er ligestillingsloven fra år 2000 den danske implementering af Rådets direktiv af 2004-12-13 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med adgang til og levering af varer og tjenesteydelser (2004/113).

Ligestillingslovens anvendelsesområde er bredere end direktivets, men de bagvedliggende EU-regler har forrang for dansk ret, og danske regler/national lovgivning skal fortolkes EU-komfort/direktivkonformt, jf. EF-Domstolens praksis, f.eks. Kolpinghuis-dommen (sag 80/86). Dette indebærer f.eks., at begrebet forskelsbehandling (direkte og indirekte forskelsbehandling) i loven efter 2004-12-13 har skullet fortolkes som defineret i direktiv 2004/113.

De vigtigste EU-regler, som dansk lovgivning skal fortolkes i lyset af, er direktiv 2004/113 og diskriminationsforbuddet i art. 21 i EU's Charter om Grundlæggende Rettigheder.

Hertil kommer Ligebehandlingsdirektivet/det omarbejdede ligestillingsdirektiv (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv af 2006-07-05 om gennemførelse af princippet om lige muligheder for og ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv (2006/54))

Det følger af ligestillingslovens § 1, stk. 1, at formålet med loven er at fremme ligestilling mellem mænd og kvinder, herunder lige integration, lige indflydelse og lige muligheder i alle samfundets funktioner med udgangspunkt i kvinders og mænds lige værd.

Lovens formål er desuden at modvirke direkte og indirekte forskelsbehandling på grund af køn, seksuel orientering, kønsidentitet, kønsudtryk og kønskarakteristika og at modvirke chikane og sexchikane, jf. ligestillingslovens § 1, stk. 2.

Ingen må udsættes for direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af køn, jf. ligestillingslovens § 2, stk. 1.

Det følger af ligestillingslovens § 2, stk. 2, at der foreligger direkte forskelsbehandling, når en person på grund af køn, seksuel orientering, kønsidentitet, kønsudtryk eller kønskarakteristika behandles ringere, end en anden bliver, er blevet eller ville blive behandlet i en tilsvarende situation, og indirekte forskelsbehandling foreligger ifølge § 2, stk. 3, når en bestemmelse, en betingelse eller en praksis, der tilsyneladende er neutral, vil stille personer af det ene køn særlig ufordelagtigt i forhold til personer af det andet køn, eller hvis det vil stille personer særlig ufordelagtigt på grund af deres seksuelle orientering, kønsidentitet, kønsudtryk eller kønskarakteristika i forhold til andre personer. Den eneste undtagelse hertil er, hvis den pågældende bestemmelse, betingelse eller praksis er objektivt begrundet i et legitimt formål, og midlerne til at opfylde dette formål er hensigtsmæssige og nødvendige.

§ 2 indeholder et bredt forbud mod kønsdiskrimination, der bl.a. omfatter alle offentlige myndigheder og organisationer, og § 4 om køns-mainstreaming i den offentlige sektor omhandler inddragelse af hensynet til at fremme kønsligestilling i al administration og planlægning.

Da ligestillingslovens formål ud over at modvirke forskelsbehandling også er at fremme ligestilling mellem kvinder og mænd, herunder lige integration, lige indflydelse og lige muligheder, er ligestillingslovens formål mere omfattende end ligebehandlingslovens og ligelønslovens, som er at betragte som *lex specialis* i forhold til ligestillingsloven.

Ligestillingsloven skal inddrages i forståelsen af dansk ret om ligebehandling og er nødvendig for, at Danmark opfylder de underliggende EU-regler.

Det gøres under denne sag overordnet gældende, at de bestemmelser samt den praksis, der kommer til udtryk i de nedlagte påstande, er uforeneligt med ligestillingslovens formål/hensyn samt Danmarks internationale forpligtelser.

1.4 De konkrete områder

1.4.1 Bopæl og samvær.

Som skitseret i Danmarks Statistiks tal (bilag 12) er bopælsforældrene i de tilfælde, hvor forældrene lever hver for sig, fordelt på 85,7% kvinder og 14,3% mænd, og sådan har det forholdt sig siden 1981.

Det betyder, at da lovgiver opfandt begrebet i Forældreansvarsloven omkring bopælsforældre og samværsforældre, betød det – og betyder det – at 85,7% af kvinder vil være bopælsforældre med betydelige supplerende rettigheder, såvel økonomiske og handle-mæssige, mens blot 14,3% af mændene vil være bopælsforældre og opleve samme rettigheder.

Dette er en de facto forskelsbehandling, som lovgiver var bekendt med, da man introducerede begreberne, og som lovgiver er bekendt med i deres håndtering af reglerne.

Efter Foreningen Fars opfattelse er dette roden til sagens øvrige problemstillinger og udgør den mest omfattende forskelsbehandling af køn, når forældrene ikke bor sammen.

Dette er særligt graverende, når begrebet anvendes som udgangspunkt for familier, som lever ligeværdigt, når de bor sammen, men hvor der pludselig gøres forskel og skal afgøres, hvilken status forældrene skal have, blot fordi de ikke længere skal bo sammen.

Ifølge Foreningen Fars erfaringer og forældreundersøgelser, jf. bilag 13-18, udgør begrebet desuden den mest betydelige årsag til familiekonflikter i dag ved samlivsophør.

Der er klar dokumentation for forskelsbehandling baseret på køn, når antallet af børn med bopæl hos far stadig er på niveau med 1980, på samme tid som der er sket en markant udvikling i børn og fædres samvær. Forskellen kan ikke forklares med familiernes frie valg eller fædrenes manglende ønske. Fædre, der gerne vil, bør og i henhold til lovgivningen skal have bopæl for børnene, men får det simpelthen ikke, viser virkeligheden og statistikken.

Der er senest indført mulighed for delt bopæl baseret på forældrenes gensidige ønske, men cpr-adressen skal fortsat registreres hos en forælder. Familieretshuset og domstolene kan samtidig ikke træffe afgørelse om delt bopæl, selvom det er bedst for barnet og kan skabe ro mellem ligeværdige forældre. Dette er ifølge Foreningen Fars opfattelse tillige en indirekte kønsdiskrimination.

Hverken direkte eller indirekte kønsdiskrimination er tilladt i den offentlige forvaltning og lovgivning.

Eksempler på den konkrete betydning og effekt af forskelsbehandlingen er bl.a. følgende:

- Forældre opdeles i bopæl og samværsforælder som udgangspunkt med forskellige rettigheder, når de ikke bor sammen, uden en individuel og konkret vurdering (*Forældreansvarsloven kapitel 3 og frem, vejledning om forældremyndighed, bopæl og samvær*).
- Forældre opdeles i bopæl og samværsforælder som udgangspunkt med forskellig sagsbehandling, når de ikke bor sammen, uden en individuel og konkret vurdering (*Forældreansvarsloven kapitel 3 og frem, vejledning om forældremyndighed, bopæl og samvær*).
- Forældre opdeles i bopæl og samværsforælder som udgangspunkt med forskellig økonomi, når de ikke bor sammen, uden en individuel og konkret vurdering (*Forældreansvarsloven kapitel 3 og frem, vejledning om forældremyndighed, bopæl og samvær*).

- Forældre kan kun ved enighed lave delt bopæl, uden at dette er lovens udgangspunkt, og domstolene kan ikke afgøre delt bopæl baseret på en individuel og konkret vurdering i forhold til det bedste for barnet og familien (*Forældreansvarsloven § 18 a*).
- Forældre ikke som udgangspunkt har lige tid med børnene med frit valg til selv at lave anden aftale eller anmode om en individuel og konkret vurdering i forhold til det bedste for barnet med dette udgangspunkt. Selvom forskningen dokumenterer, at det er bedst for børn som helhed. (*Forældreansvarsloven § 18 a*).
- Forældre kun kan registrere barnet med én cpr-adresse ved delt bopæl med afgørende betydning for rettigheder, sagsbehandling og økonomi (*cpr-loven §8*).
- Forældre kan ikke lave aftale om barnets bopæl hos en forælder og barnets velfærdsydelser hos anden forælder, selvom det kan være bedst for barnet (*Forældreansvarsloven kapitel 3 og frem, cpr-loven §8*).
- Det er alene bopælsforælderen, som afgør valget af daginstitution, og barnet følger bopælsforælderen, selvom barnet kan være født, opvokset og have levet det meste af sit liv eller lever ligeværdigt hos samværsforælderen (*Vejledning om forældremyndighed, bopæl og samvær, afsnit 13.1.1*).
- Barnet følger ofte distriktsskolen hos bopælsforælderen, selvom barnet kan være født, opvokset og have gået i daginstitution med legeskammerater hos samværsforælderen (*Folkeskoleloven kap. 5*).
- Afstandskravet ved indmeldelse på gymnasie gælder alene bopælsforælderen, selvom barnet kan være født, opvokset og være gået i skole hos samværsforælderen (*lov om ændring af lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser m.v. nr. 157 af 11/02/2023*).
- Det er bopælsforælderen, som alene afgør valg af læge, selvom barnet kan være født, opvokset og have levet det meste af sit liv og lever ligeværdigt og med læge hos samværsforælderen (*Bekendtgørelse om valg og skift af alment praktiserende læge og om behandling hos læge i praksissektoren §1 stk. 2*).
- Det er ikke muligt at vælge tandlæge i forhold til det bedste for barnet, da det alene er bopælsforælders kommune, som er bestemmende for barnets tandlæge, selvom barnet kan gå i skole hos samværsforælderen og dermed ikke kommer til tandpleje med sine skolekammerater (*Bekendtgørelse om tandpleje §1 stk. 2*).
- Det er bopælsforælderen, som alene er bestemmende for barnets kommunale fritidsaktiviteter jfr. Opholdskommunen, selvom barnet kan gå i skole og have sine venner og legeskammerater i kommunen hos samværsforælderen (*dagtilbudsloven kap 13 m.v.*).

- Brug af skolepsykolog for barnet kræver alene accept af bopælsforælderen og kan ske uden involvering af anden forælder uden mulighed for en individuel og konkret vurdering. Dette selvom bopælsforælderen kan være årsagen (*Vejledning om forældremyndighed, bopæl og samvær, afsnit 3.1.1*).
- Brug af børnesagkyndig rådgivning for barnet alene kræver accept af bopælsforælderen og kan ske uden involvering eller samme mulighed af anden forælder uden en individuel og konkret vurdering. Dette selvom bopælsforælderen kan være årsagen (*Vejledning om forældremyndighed, bopæl og samvær, afsnit 3.1.1*).
- Brug af børnegrupper kræver accept af bopælsforælderen og kan ske uden involvering eller samme mulighed af anden forælder uden en individuel og konkret vurdering. Dette selvom bopælsforælderen kan være årsagen (*Vejledning om forældremyndighed, bopæl og samvær, afsnit 3.1.1*).
- Barnet behandles ikke ens hos forældrene ved manglende udlevering til anden forælder. Bopælsforældre kan alene anmode om udlevering af barnet i retten, men ikke samværsforælderen, uden at der foretages en individuel og konkret vurdering (*retsplejeloven*).
- Det er alene bopælsforælderen, som får forhøjet økonomisk grænse for fri proces uden hensyntagen til samværsordningen og anden forælders økonomiske situation. Der kan efter ansøgning meddeles en person, der opfylder de økonomiske betingelser efter stk. 2 – 5, og som ikke har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved sagen, fri proces efter reglerne i *retsplejeloven § 327 og 328*, jf. *Retsplejeloven § 325, stk. 1*. Indtægtsgrænsen forhøjes med 41.000 kr. (2005-niveau) for hvert barn under 18 år, herunder stedbørn eller plejebørn, som enten bor hos ansøgeren eller i overvejende grad forsørges af denne. (*retsplejelovens § 325, stk. 5. EMRK 6, 13 og 14 samt EU's Charter artikel 47*).

1.4.2 Familieretshuset

Den forskelsbehandling, der finder sted i lovgivningen, trækker ligeledes tråde ned i Familieretshusets praksis.

Der har tidligere været forskere, der har beskæftiget sig med "køn og ulighed" i Familieretshusets behandling af samværsager, og selvom disse, jf. bilag 8, kom frem til, at der var en "svag tendens" til, at juristerne træffer afgørelse til fordel for sit eget køn, og ligeledes en "svag tendens" til, at man blev påvirket af stereotypiske overbevisninger om "moderrollen vs. Faderrollen", fandt man ikke "betydelige tegn på diskrimination – dvs. at alene status som mor eller far har betydning for afgørelsen" i selve sagsbehandlingen af samværsager.

Et væsentligt forhold er imidlertid, at det i Familieretshusets vejledning fremgår, jf. ligeledes bilag 8, at forholdet til den primære omsorgsperson, dvs. bopælsforælderen, er vigtigere end et stabilt og tæt samvær med samværsforælderen, og deraf kan det udledes, at bopælsforælderen (der i 85,7% af tilfældene vil være en kvinde) ifølge

vejledningen i praksis vil have en større ret til samvær med barnet end samværsforælderen (der i 85,7% af tilfældene vil være en mand).

For at gennemskue, om Familieretshusets praksis forskelsbehandler køn, vil man altså være nødsaget til at se på Familieretshusets behandling af bopæl, hvor der – i hvert fald ifølge forældreansvarslovens § 1 og den tilstedeværende forskning – burde være lige mulighed og ret for hhv. mænd og kvinder til at opnå bopæl over barnet i en tvist.

Dette er blot ikke tilfældet i Familieretshusets praksis om midlertidig bopæl, som vil være styrende i forhold til Familierettens senere afgørelse om permanent bopæl, ikke mindst som følge af det tidsmæssige perspektiv ved retssagsbehandling.

I forældreundersøgelsen fra 2023 (bilag 18, s. 5) fremgår det, at 85,81% af de adspurgte mænd ønskede delt eller ene bopæl, og at kun 15,2% rent faktisk opnåede dette, og heraf kun 5,76% opnåede at være enebopælsforælder.

Det er ikke helt uvæsentligt at se på Familieretshusets praksis omkring midlertidig bopæl. Populært set kan man sige, at når Familieretshusets afgørelser om midlertidig bopæl falder ud til kvindens fordel i 85-95% af sagerne, vil det teoretisk set have afgørende betydning for samtlige øvrige tvister imellem parterne.

I forhold til Familieretshusets vejledning skal der lægges vægt på, at forholdet med den primære omsorgsperson/bopælsforælder er vigtigere end den med samværsforælderen, og når først der er etableret et samvær, der tilgodeser bopælsforælderen, vil det ifølge Familieretshusets praksis kun undtagelsesvist blive ændret.

Hvis Familieretten efter endt retssag beslutter sig for at stadfæste, hjemvise eller ændre Familieretshusets beslutning om bopæl, vil det alligevel ikke være så enkelt, da et sagligt hensyn til børnene tilsiger, at man ikke blot ændrer deres nuværende rammer.

Det er et af de forhold, som kritikerne beskriver som "fremmedgørelse", ved at man opnår en bedre juridisk retsstilling ved, at man begrænser den anden forælders samvær og bopæl. Det har bl.a. været genstand for satiriske hjemmesider så som "www.morsmanual.dk" (**bilag 19**).

Familieretshusets praksis, hvor kvinder statistisk set får medhold i sager om midlertidigt samvær i mellem 85-95% af sagerne, samt den praksis, som Familieretshuset skal følge i "Vejledning om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær", hvor der i andre sager og tvister lægges afgørende vægt på, hvem der er bopælsforælder, er medvirkende til de store forskelle, der kan konstateres på mænd og kvinders bopæl og samvær.

--

Denne praksis medfører derudover følgende problemstillinger;

- Sagsbehandlingstiden i Familieretshuset overholder ikke dansk lovgivning og gældende konventioner om rimelig tid (*Lov om Familieretshuset*).
- Det bevirker, at Familieretshuset objektivt set ender med at behandle forældre forskelligt på grund af lovgivningen om bopæl og samværsforældre og

praksis (*Lov om Familieretshuset, FAL kap 3 og 4, vejledning om forældre-myndighed, bopæl og samvær*)

- Det bevirker, at Familieretshuset kommer til at forskelsbehandle fædre ved ligeværdigt samvær, hvis moderen ikke ønsker ligeværdigt samvær (*Lov om Familieretshuset, FNB 2 og 3, EMRK 8, 14 og 17 samt LL 2*).
- Barnet behandles ikke ens hos forældrene ved højkonflikt, da skyldsspørgsmålet ikke er afgørende. En væsentlig årsag til familiekonflikter kan være, at der kan opnås taktiske fordele, samtidig med at der systematisk ses at ske markering af børnesager som værende "højkonfliktsag" uden individuel og konkret vurdering eller dokumentation (*Lov om Familieretshuset, vejledning om forældremyndighed, bopæl og samvær 5.7, FNB 2 og 3, EMRK 8, 14 og 17 samt LL 2*).
- Det er efter Foreningen Fars opfattelse kritisabelt, at Familieretshuset ikke fremlægger statistik over sine afgørelser (*Lov om Familieretshuset, Offentlighedsloven, FNB 2 og 3, EMRK 6*), hvilket ikke kan begrundes i hensyn til Offentlighedsloven (*Lov om Familieretshuset, Offentlighedsloven, FNB 2 og 3, EMRK 6*).
- Det er Foreningen Fars erfaring, at Familieretshuset har afvist kontakt mellem børn og specielt fædre i danske familiesager, uden der er sket individuel og konkret vurdering, politianmeldelser eller har været dokumentation for påstandene om vold, hvilket har bevirket, at fædre har mistet kontakten med deres børn. Lovgivningens intentioner om kontaktbevarende samvær er her ved ikke blevet overholdt uden saglig grund (*Lov om Familieretshuset §14, FNB 2 og 3, EMRK 8, og 14*).
- Der findes en konkret forskelsbehandling i forbindelse med tvangsfuldbyrdelse, når én af forældrene tilbageholder børnene. Det er nemlig kun bopælsforælderen, som kan anmode om udlevering af barnet, selvom det kan være bopælsforælderen, som uden saglig grund tilbageholder barnet. Der vil typisk ikke være en tvangsfuldbyrdesklausul, hvilket Familieretshuset ikke tilsikrer som standard (*Lov om Familieretshuset, retsplejeloven*).
- Det er ifølge Foreningen Far kritisabelt, at Familieretshuset anvender – og håndhæver – et simpelt visiteringsskema, hvor det er let at sætte kryds i psykisk vold, som derved kan blive betragtet som sådan, uanset at der ikke objektivt er dokumentation for psykisk vold eller sigtelse, tiltale eller faldet dom. Det er Foreningen Fars erfaring, at Familieretshuset anvender disse afkrydsninger til at afvise kontaktbevarende samvær, selvom det ofte er børn i denne gruppe, som netop har behov for det (*Lov om Familieretshuset, straffelovens §243, FNB 2 og 3, EMRK 6, 13 og 14 samt EU's Charter artikel 47*).
- Det er Foreningen Fars erfaring, at Familieretshuset benytter og lægger afgørende vægt på partsindlæg med en standard formular fra et kvindekrisecenter uden at efterprøve, om der rent faktisk findes dokumentation, anmeldelse til politiet eller hospitalsoplysninger, som viser, at det er tilfældet. (*Lov om Familieretshuset, serviceloven §109, straffelovens, FNB 2 og 3, EMRK 6, 13 og 14 samt EU's Charter artikel 47*).

- Det er Foreningen Fars erfaring, at Familieretshuset konkret behandler forældres misbrug eller forhold til alkohol og stoffer forskelligt, hvor det i højere grad er samværsforældre, som anmodes om at afgive f.eks. blod og hårprøver samt dokumentere rene prøver i forhold til børnene, hvor tilsvarende krav ikke stilles overfor bopælsforældre (*Lov om Familieretshuset*, FNB 2 og 3, *EMRK 6, 3 og 14 samt EU's Charter artikel 47*).

1.4.3 Ikke samme ret til støtte efter vold og trusler

Serviceovens § 109 giver kvinder, men ikke mænd, en særskilt mulighed for støtte på krisecentre, hvis kvinder skulle være ofre for vold i hjemmet.

Ifølge Statens Institut for Folkesundhed i samarbejde med Ligestillingsministeriet findes der ca. 10.000 mænd, der årligt er udsat for fysisk vold, hvorfor der ikke ses at være saglige hensyn, der begrundes, at mænd skulle være udelukket for at få tilsvarende støtte.

Krisecentrene har opnået en betydningsfuld rolle i Familieretshusets praksis, da det efter Forening Fars erfaringer typisk vil forholde sig sådan, at der vil blive lagt afgørende vægt på udtalelser fra Krisecentrene i afgørelser om afvisning af samvær, uden dybdegående efterprøvelse af, om beskyldningerne omkring vold stemmer overens med virkeligheden.

1.4.4 Retssikkerhed

Hvis det konstateres, at lovgivningen og Familieretshusets praksis og vejledning uberegtiget forskelsbehandler mænd og kvinder, vil det medføre et knæk i retssikkerheden, idet bl.a. kan henvises til:

- Børns forældre modtager nemlig ikke fri proces i Familieretshuset, og der foretages ikke en individuel og konkret vurdering (*retsplejeloven §325, EMRK 6 og 14*).
- Begge forældre modtager ikke fri proces i børnesager, som ofte tager tid og kan være både komplicerede og omkostningsfulde.
- Børns forældre modtager ikke fri proces til behandling af klagesager mod det familieretslige system og praksis.
- Det er ikke muligt for begge forældre, f.eks. hvis de ikke bor sammen, at bestille hvert sit pas til barnet, selvom forældrene er enige og selv ønsker at betale for det.
- Bopælsforælderen opnår bedre ret til fri proces, hvilket medfører, at der er ikke ubetydelig risiko for, at bopælsforælderen kan opnå fri proces i en tvist med samværsforælderen, der ikke kan få det, på trods af at deres økonomiske situation er ens.

1.4.5 Velfærdsydelse og skattemæssige fradrag

Der er stor forskel i muligheden for en bopælsforælder ctr. en samværsforælder til at opnå velfærdsydelse samt skattemæssige fradrag.

- Det er kun bopælsforældre, der modtager velfærdsydelse for barnet, og Forældrene kan ikke i dag fordele samvær og barnets økonomi, som de selv ønsker det, hvis de ikke bor sammen. Cpr-adressen skal, jf. CPR-loven § 8, registreres hos bopælsforælderen.
- Forældre, som bor hver for sig, og som er flyttet fra hinanden før den 19. oktober 2021, får ikke automatisk delt børn- og ungeydelse, men i stedet udbetales ydelsen til den forælder, som hidtil har fået den, uden at der foretages en selvstændig konkret vurdering.
- Bopælsforældre, hvor der er truffet en samværsafgørelse, eller hvor der er indgået et forlig om, at barnet skal være mindst 9 ud af 14 dage hos denne, og hvor barnet ikke efterfølgende er bopælsregistreret i CPR hos den anden forælder, får udbetalt hele ydelsen uden en individuel og konkret vurdering.
- Det er alene bopælsforældre, som kan anmode om økonomisk støtte til vuggestue, børnehave, SFO og fritidshjem, selvom samværsforælderen f.eks. betaler ligeværdigt eller mere end bopælsforælderen, hvis samværsforælderen alene har behov for daginstitution og selv må betale for dette, uden en individuel og konkret vurdering. (*BEK nr. 2058 af 15/11/2021 § 1, Dagtilbudsloven § 2, stk. 2 og forarbejderne til loven*)
- Forældre er hver for sig forpligtet til at forsørge barnet, jf. *Børnebidragsloven § 13, stk. 1. 1 pkt.* Opfylder én af forældrene ikke forsørgelsespligten over for barnet, kan det pålægges den pågældende forælder at udrede bidrag til barnets underhold, jf. *Børnebidragsloven § 13, stk. 2.* Det følger desuden af *vejledningen til Børnebidragsloven*, at der ved ansøgning om fastsættelse af børnebidrag foretages en konkret vurdering. I vurderingen indgår især, hvor meget barnet opholder sig hos forældrene, og hvor fast ordningen er. I tilfælde, hvor barnet opholder sig fire til fem dage hos den ene forælder i en 14-dages periode, vil denne forælder kun undtagelsesvist kunne anses for at opfylde sin forsørgelsespligt over for barnet, henført til *stk. 5.1.2.2. i vejledningen for Børnebidrag*. Dette betyder, at det som udgangspunkt kun er bopælsforælderen, som anses for at opfylde sin forsørgelsespligt.
- Det følger af *Børnebidragsloven § 14, stk. 1 og vejledningen pkt. 6.1.1.*, at der ved fastsættelse af børnebidraget kun tages udgangspunkt i barnets bedste og bidragsbetalerens indkomst. Dette betyder ret beset, at der ikke tages højde for de situationer, hvor bopælsforælderen tjener mest (*Børnebidragsloven § 13 og vejledningen til Børnebidragsloven*).
- Det er alene moderen, som kan anmode om bidrag til udgifterne ved fødslen og ved barnets navngivning, herunder ved dåb og til moderens underhold 2 måneder før og 1 måned efter fødslen (*Børnebidragsloven § 19, stk.*

1, 1. pkt.). Det er alene bopælsforælderen, som kan anmode om særligt bidrag i anledning af omkostninger ved barnets konfirmation eller i anden særlig anledning (*Børnebidragsloven § 15, stk. 1.*). Det er alene bopælsforælderen, som ved barnets uddannelse efter 18 år kan anmode om uddannelsesbidrag indtil det 24. år (*Børnebidragsloven § 14, stk. 2, 1. pkt. og Børnebidragslovens § 14, stk. 3, 1. pkt.*)

- Det er alene bopælsforælderen, som kan søge om børnetilskud til enlige forsørger. Ordinært børnetilskud udgør 3.692 kr. årligt for hvert barn. Det ydes, når begge eller kun den ene af indehaverne af forældremyndigheden er enlig, og barnet opholder sig lige meget hos begge, medmindre barnet er tilmeldt folkeregistret hos den, der ikke er enlig (*Børnetilskudsloven § 2, stk. 1, nr. 2*). Der ydes et ekstra børnetilskud, som udgør 3.360 kr. årlig, hvis der ydes ordinært børnetilskud efter børnetilskudsloven § 2, nr. 1, nr. 2 eller nr. 3, 9, og indehaveren af forældremyndigheden har barnet hos sig. Der ydes kun ét ekstra børnetilskud (*Børnetilskudsloven § 3*)
- Det er alene bopælsforældre, som kan søge om tilskud til huslejen. Beregningen af boligstøtten sker på grundlag af husstandsindkomsten, jf. lov om individuel boligstøtte § 6. Lever forældre, der har fælles forældremyndighed, ikke sammen, og opholder barnet sig lige meget hos begge forældre, medregnes barnet ved beregningen af boligstøtte til den husstand, på hvis adresse det er tilmeldt folkeregistret (*Lov om Individuel boligstøtte, jf. § 7, stk. 3.*)
- Der i forbindelse med fødsel eller adoption tildeles ret til uddannelsesstøtte uden for klippekortet efter ansøgning om ekstra uddannelsesstøtte i indtil 9 måneder. Den uddannelsessøgende, der er enlig forsørger, får dog efter ansøgning ekstra uddannelsesstøtte i indtil 12 måneder. En enlig forsørger defineres som en SU-modtager, der modtager ekstra børnetilskud fra Udbetaling Danmark (*Bekendtgørelse 2021 2433, § 31*). Har begge forældre ret til ekstra rater, kan den forælder, der opfylder betingelserne for at kunne anses for enlig forsørger, få indtil 12 ekstra rater, men den anden forælder kan få indtil 9 ekstra rater. (*SU-loven § 14, stk. 1, 2. pkt.*)
- Det er alene bopælsforældre, som kan anmode om underholdsbidrag i henhold til underholdsbidragsopkrævningsloven § 2, 1. pkt. Udbetaling Danmark opkræver efter anmodning krav på underholdsbidrag. VEJ nr. 9272 af 20/03/2019: Vejledning om opkrævning af danske bidragskrav § 2.3 Udbetaling Danmark – Omfattet er forskudsvis udlagte børnebidrag (kun normalbidraget) (*VEJ nr. 9272 af 20/03/2019*).
- Det er alene bopælsforældre, som kan søge om opkrævning via udbetaling Danmark og gældsstyrelsen. Ved for meget udbetalt kræves der civilt søgsmål af samværsforældre for at få for meget udbetalt retur (*VEJ nr. 9272 af 20/03/2019*).
- Det er alene mor og bopælsforælder, i flerbørns familier, som til hvert barn modtager ud over det først beløb på 5.436 kr. årligt, indtil børnene fylder 7 år (*Børnetilskudsloven § 8-10*)

- Fradrag for kommunalbestyrelsesmedlem: Jfr. § 16, stk. 4 i lov om kommunernes styrelse kan der for kommunalbestyrelsesmedlem, der har et eller flere børn under 10 år boende hjemme, ydes et tillægsvederlag, men altså kun hvis pågældende kommunalbestyrelsesmedlem er bopælsforælder.
- Beskæftigelses- og jobfradrag: Enlige forsørgere er berettigede til et ekstra beskæftigelsesfradrag beregnet på samme betingelser som det almindelige beskæftigelsesfradrag, jf. Ligningsloven § 9 J, stk. 3. Det ekstra fradrag gives til dem, som har ret til og modtager ekstra børnetilskud efter børnetilskudsloven, dvs. alene forældremyndighedsindehavere med cpr. adresse. (bopælsforælder)

1.4.6 Fædreorlov

Hensigten med længevarende orlov er, at barnet skal opnå et varigt forhold til begge forældre.

I forhold til forældreorlov er der fortsat ikke sket en sikring af rettigheder for alle forældre i alle familieformer.

Barselsbekendtgørelsens § 8, stk. 1., nr. 2 præciserer, at den statsligt finansierede orlov går til den forælder, som barnet opholder sig mest hos ved uenighed, hvis forældrene ikke bor sammen. Det vil i praksis sige, at far og barn står uden rettigheder, da de kan opleve samlivets ophør, hvis de kræver deres ret.

Politikere og de overordnede myndigheder er ofte ikke klar over, at barselslovgivningen i Beskæftigelsesministeriet, som tildeler børn og fædre en mulig ret, viger for familielovgivningen for mellem 33% og 50% af de danske børn og fædre samt familier.

Børn og fædre kan ofte stå med en mulighed, aftale og ret til fædreorlov, som så alligevel ikke kan praktiseres, fordi Forældreansvarsloven ikke omhandler orlov, og der ved uenighed skal tildeles samvær til orlov mellem forældrene eller i Familieretshuset, hvilket dog ikke sker. Også her er der tale om en kultur baseret på ofte forældet uddannelse og forskning med en markant kvindekvotient, hvilket har udslagsgivende betydning. Derudover kan medmor opnå samme orlov, imens medfar ikke vil kunne i lovgivningen. Erfaringerne i de andre nordiske lande dokumenterer, at fædreorloven dér virker.

1.4.7 Digital Post

Alle ca. 1.1 millioner børn og deres forældre, hovedsageligt fædre, vil have oplevet, at der er informationer om deres børn, som de ikke modtager. Det kan handle om hverdagsforhold, fædreorlov, sundhedsforskning, tilfredshedsmålinger, skoler og institutioner, bank og forsikringsselskaber eller børnesager.

Forældrene eller den ene forælder er ikke altid klar over, hvilke skrivelser de ikke modtager, før de står midt i problemstillingen. Det kan handle om helt almindelige ting eller være meget alvorlige forhold for deres børn.

Der er i forbindelse med informeringen en simpel forklaring på, hvorfor posten ikke

sendes til begge forældre: der kan ikke i Danmark laves en liste over alle børn under 18 år i forhold til forældremyndighed og orienteringsret. Det skyldes, at data mangler centralt i CPR-registret, hvorfor der ikke kan ske automatisering af informeringen om børn til begge forældre, eller at informering kun sker til mor / bopælsforældre.

Det medfører store omkostninger for samfundet i manuelle arbejdsgange på skoler, kommuner, hospitaler og for staten samt private virksomheders manglende udsendelse af informering til begge forældre, f.eks. banker og forsikringsselskaber.

Forholdet blev første gang påpeget i 2014 efter møder med Digitaliseringsstyrelsen af Foreningen Far bl.a. overfor Institut for Menneskerettigheder, som ikke var bekendt med situationen, men siden tog problemstillingen op. Hvis alle kommuner, regioner, leverandører, private virksomheder og it-systemer selv skal skaffe data i stedet for at hente data nemt et sted centralt, vil det fortsat ikke ske i mange situationer på grund af tid og ressourcer. Dertil kommer, at undtagelsesregler må anses at virke kønsdiskriminerende, da der kan være tale om forældet kultur samt overrepræsentation af kvinder, dvs. kønsbias, der skal vurdere, om en far f.eks. skal have informering om barnet.

1.4.8 Faderskab

Hensigten med længevarende orlov er, at barnet skal opleve begge forældres kærlighed, omsorg og tilknytning gennem hele livet. Det kan have positiv betydning for barnets identitet, ro og tryghed.

I forhold til forældreorlov er der fortsat ikke i Danmark sket en sikring af rettigheder for alle forældre i alle familie former. Det er på ingen måde korrekt at påstå, at børn og fædre i dag har et frit valg. Det kan dokumenteres i undersøgelser med danske fædre på orlov, som fastslår, at rettigheder, familieøkonomien og informering er problemet i den nævnte rækkefølge.

Barselsbekendtgørelsens § 8, stk. 1., nr. 2 præciserer, at den statsligt finansierede orlov går til den forælder, som barnet opholder sig mest hos ved uenighed, hvis forældrene ikke bor sammen. Det vil i praksis sige, at far og barn står uden rettigheder, da de kan opleve samlivets ophør, hvis de kræver deres ret.

Politikere og de overordnede myndigheder er ofte ikke klar over, at barselslovgivningen i Beskæftigelsesministeriet, som tildeler børn og fædre en mulig ret, viger for familielovgivningen for mellem 33% og 50% af de danske børn og fædre samt familier.

2. Anbringender

2.1 Overordnet vedr. sagsøgers påstande, retlig interesse og søgsmålskompetence

2.1.1 påstandenes formulering, klarhed mv.

Foreningen Fars påstande er skåret til og præciseret med en ensartet systematik/linje, hvorefter de konkrete bestemmelser – eller dele heraf/forhold deri – der anfægtes, kommer til udtryk i de enkelte påstande.

Det gøres herefter gældende, at påstandene har den fornødne klarhed til at kunne danne grundlag for behandlingen af sagens realitet, jf. eksempelvis U.2022.2162H.

2.1.2 Retlig interesse og søgsmålskompetence

Foreningen Far har som vedtægtsbestemt formål at virke for, *”at børn i alle familieformer i videst muligt omfang kan have en tæt kontakt til sine forældre, og at begge forældre kan bevare indflydelse på deres børns opvækst. Endvidere at sikre børns og forældres rettigheder i samfundet ved at forældrene er ligestillet gennem lovgivning, doms og administration praksis, samt så vidt som muligt at støtte relevant forskning indenfor børne- og familieområdet.”*

Efter fast retspraksis inddrages det vedtægtsbestemte formål i vurderingen af foreningers søgsmålskompetence, jf. f.eks. Østre Landsrets dom af 29. juni 2021, hvor Foreningen imod Ulovlig Logning havde en retlig interesse og søgsmålskompetence inden for et emne som omfattet af foreningens formål. Der henvises herudover til U.2012.2572H og U 2020.368 SH samt U 2016 B s. 213 f.

Hertil kommer, at der ikke er andre mere oplagte sagsøgere vedrørende de i sagen omhandlede spørgsmål af generel samfundsmæssig interesse, hvorfor det overordnet gøres gældende, at Foreningen Far har søgsmålskompetence og retlig interesse i sagen, hvilket har støtte i retspraksis og den juridiske litteratur.

2.2 Overordnede anbringender til støtte for de nedlagte påstande

2.2.1 Nærværende afsnit om de overordnede anbringender, der gøres gældende under sagen, fremsættes til støtte for samtlige af de af Foreningen Far nedlagte påstande.

For så vidt angår de enkelte påstande i øvrigt henvises til sagsfremstillingen, som foruden en fremstilling af sagen tillige udgør en integreret del af Foreningen Fars anbringender.

Det præciseres, at de nedlagte påstande – og de konkrete bestemmelser eller dele heraf/forhold deri, der anfægtes – nødvendigvis må ses i en større sammenhæng/i et samspil med hinanden, hvilket er begrundet i bestemmelsernes retsvirkninger og de deraf afledte følger i andre bestemmelser/sammenhænge. Den enkelte konkrete påstand kan således alene til en vis grad bedømmes isoleret uden inddragelse af de yderligere påstande, der udgør det samlede billede.

2.2.2 Det gøres til støtte for de nedlagte påstande gældende, at dansk ret/lovgivning ikke må være i strid med dansk ligestillingslovgivning, herunder de formål og hensyn ligestillingslovgivningen tilsigter at varetage, og/eller Danmarks internationale forpligtelser i relation til ligestilling mellem kvinder og mænd.

2.2.3 Uanset en evt. kønsneutral formulering af – og hensigt med – de påberåbte bestemmelser, må den praksis/virkelighed, hvorunder bestemmelserne finder anvendelse, ikke udmønte sig i en direkte eller indirekte kønsbaseret forskelsbehandling, jf. C-123/10 Waltraud Brachner v. Pensionsversicherungsanstalt, præmis 56 samt Domstolens faste praksis som henvist til i samme præmis.

2.2.4 Ligestillingslovens formål er at fremme ligestilling mellem kvinder og mænd og modvirke direkte og indirekte forskelsbehandling på grund af køn, jf. ligestillingslovens § 1.

Lovens § 2 indeholder forbuddet mod direkte eller indirekte forskelsbehandling på grund af køn. Det fremgår bl.a. heraf, at en bestemmelse, en betingelse eller praksis, der tilsyneladende er neutral, ikke må stille personer af det ene køn særligt ufordelagtigt i forhold til personer af det andet køn (indirekte forskelsbehandling).

Det følger af ligestillingslovens § 3 b, stk. 1, at bestemmelser, der strider mod §§ 2 og 2 a, og som indgår i individuelle eller kollektive kontrakter, virksomheders interne regler og vedtægter for foreninger og fonde m.v., er ugyldige. Det gøres gældende, at princippet deri finder tilsvarende anvendelse over for offentlige myndigheder i deres lovarbejde, og at bestemmelser, der strider mod §§ 2 og 2 a, således er ugyldige. Det er i denne forbindelse afgørende, at sådanne bestemmelser ikke udarter sig i en praksis, der forskelsbehandler på grund af køn, jf. ovenfor.

Af ligestillingslovens § 4 følger, at offentlige myndigheder inden for deres område skal arbejde for ligestilling og indarbejde ligestilling i al planlægning og forvaltning.

2.2.5 Foruden de i ligestillingslovens anførte formål og regler kommer Danmarks forpligtelser i relation dertil til udtryk flere steder i de internationale regelsæt, som Danmark har tiltrådt og anerkender.

Af særlig nævneværdig europæisk lovgivning om ikke-forskelsbehandling og ligebehandling i relation til nærværende sag, kan fremhæves Chartret om Grundlæggende rettigheder, artikel 20 (lighed for loven) og artikel 21 (ikke-forskelsbehandling) samt artikel 23 (ligestilling mellem kvinder og mænd), artikel 2 og 3, stk. 3 samt 9 i TEU, artikel 10 i TEUF, Direktivet om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til varer og tjenesteydelser (2004/113/EF), Ligestillingsdirektivet (omarbejdning) (2006/54/EF) samt EMRK, artikel 14 (forbud mod forskelsbehandling), protokol nr. 12, artikel 1 (generelt forbud mod forskelsbehandling) samt øvrige artikler i EMRK (som gengivet andre steder i stævningen).

2.2.6 Det gøres gældende, at de konkrete bestemmelser eller dele heraf/forhold deri samt Familieretshusets praksis i behandling af tvister om bopæl og samvær – alt som angivet i påstandene – er i strid med ligestillingsloven og/eller Danmarks internationale forpligtelser, jf. afsnit 2.2.5 ovenfor.

2.2.7 Det gøres i relation til det omfattende fremlagte statistiske materiale, der skal bidrage til at løfte Foreningen Fars bevisbyrde fsva. forskelsbehandlingen af køn, gældende,

at et sådan statistisk materiale/grundlag er egnet til belysning af – og dokumentation for – den kønsbaserede forskelsbehandling, jf. C-123/10 Waltraud Brachner v. Pensionsversicherungsanstalt, præmis 61-69 samt præmis 105.

3. Processuelle bemærkninger og anbringender

3.1 Henvisning af sagen til Landsretten

Sagsøger anmoder om, at sagen henvises til Landsretten i henhold til § 226, stk. 1, og Retten anmodes om at henvise sagen med udgangspunkt i stk. 3, andet afsnit under hensyntagen til, at Retten ved det telefoniske retsmøde anmodede om, at stævningen og dermed dets påstande og processuelle anbringender blev præciseret.

Det gøres gældende, at sagen, der vedrører fortolkning af såvel nationale og internationale regler, er principiel og har generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen samt har væsentlig samfunds rækkevidde i øvrigt.

Efter henvisning til Østre Landsret er det Foreningen Fars opfattelse, at sagen kan berammes til hovedforhandling.

3.2 Syn og skøn

Syn og skøn i form af frembringelse af yderligere statistisk grundlag forbeholdes.

4. Bevisførelse

Udover sagens bilag, ønskes afhøring af følgende:

1. Jesper Lohse, formand for foreningen far

Til at afgive parts- og vidneforklaring.

2. William Fabricius, Arizona State University

3. Malin Bergström, Karolinska Institutet

Begge til præsentation af forskning indenfor børns tilknytning til deres forældre

4. Mette Bisgaard, Rockwool Fonden

Til fremlæggelse af sin forskning og konkrete undersøgelser foretaget af Familieretshusets praksis.

5. Manu Sareen, tidl. Minister på ressortområdet

6. Jacob Buch, tidl. Vicedirektør i Familieretshuset

Begge til at afgive vidneforklaring om ressortministeriets og Familieretshusets praksis.

Der forbeholdes:

7. Kristian Sandberg, Aarhus Universitet
8. Richard Warshak, forfatter til "Warshak-rapporten".
9. Malene Vestergaard, specialkonsulent i Social-, Bolig- og Ældreministeriet,

5. Bilag

8. Mette Bisgaard, Vibeke Lehmann Nielsen og Mogens Jin Pedersens bog "Køn og Uligheder i samværssager" (præsentation)
9. Richard A. Warshak, studie i American Psychological Association fra 2014; "Social Science And Parenting Plans for Young Children"
10. Danmarks Statistik – Beskæftigelsesfrekvens for enlige forsøgere m/k 2012-2022
11. Danmarks Statistik – Løngab m/k 2012-2022
12. Danmarks Statistik – Bopælsforældre fordelt på køn 2013-2023
13. Børnerådets indblik
14. Forældreundersøgelse 2013
15. Forældreundersøgelse 2017
16. Forældreundersøgelse 2020
17. Forældreundersøgelse 2020 - Ventetider
18. Forældreundersøgelse 2023
19. Mors manual

København, den 22. december 2023

Matti Taul Korpela